

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректорка з навчальної та науково-педагогічної роботи
Пар'я МАЛЬЧИКОВА

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ**

Факультет психології, історії та соціології
Кафедра історії, археології та методики викладання
Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
Освітня програма Середня освіта (історія)
Спеціальність 014 Середня освіта (історія)
Спеціалізація 014.03 Історія
Курс IV
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Форма навчання денна, заочна

Івано- Франківськ 2023/2024 н. р.

Програма розроблена:

Кузовова Наталя Миколаївна, кандидат історичних наук, доцент

Програма розроблена на основі Освітньо-професійної програми Середня освіта (історія) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та «Положення про проведення практики студентів Херсонського державного університету», затвердженого наказом ХДУ № 337-Д від 02 червня 2017 р.

Деканеса факультету

Ірина ШАПОШНИКОВА

Затверджено на засіданні кафедри історії, археології та методики викладання
(назва кафедри)

Протокол № 1 від 28 серпня 2023 р.

Завідувачка кафедри

Наталя КУЗОВОВА

Схвалено науково-методичною радою факультету психології, історії та соціології

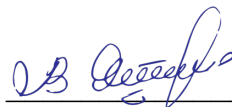
Протокол № 2 від 30 серпня 2023 р.

Голова ради

Наталя ТАВРОВЕЦЬКА

Керівниця навчального відділу

Яценко В.Ф.

1.ВСТУП

Переддипломна практика як частина основної освітньої програми є завершальним етапом навчання. Вона проводиться після засвоєння здобувачем теоретичних та практичних курсів в 8 семестрі, її тривалість – 2 тижні.

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ

Мета практики: закріпити та поглибити знання здобувача з загальних та спеціальних дисциплін та продемонструвати здатність проводити власне дослідження, спираючись на наукові методи пізнання та дотримуючись принципів академічної доброчесності.

Завдання практики:

- **методичні:** сформулювати розуміння головних понять та змісту теми випускної роботи і методи критичного осмислення зібраного матеріалу;
- **пізнавальні:** вивчати змістові та формальні вимоги до написання та оформлення випускних робіт першого (бакалаврського) рівня вищої освіти»;
- **практичні:** набуття вмінь та отримання навичок щодо планування, підготовки, організації і виконання випускної кваліфікаційної роботи та оформлення її результатів; опробування вміння і здатності викласти результати та відстояти обґрунтовані положення.

В процесі виконання завдань переддипломної практики, бакалаври набувають **загальних компетентностей**, передбачених ОП:

В процесі виконання завдань виробничої практики, здобувачі набувають **загальних компетентностей**, передбачених ОП:

ЗК 1	Знання та розуміння предметної галузі, професії; основних концепцій, базових категорій, історичних понять;
ЗК 2	Здатність до безперервного та активного навчання, самоосвіти, постійного підвищення кваліфікації;
ЗК 3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
ЗК 4	Здатність спілкуватися державною мовою, вміння правильно, логічно, ясно будувати своє усне й писемне мовлення;
ЗК 5	Здатність до міжособистісного спілкування; уміння працювати в команді, мотивувати людей та досягати спільної мети; розуміння та повага до різноманітності та мультикультурності;
ЗК 6	Здатність діяти з урахуванням соціальної відповідальності та громадянських зобов'язань, з повагою ставитися до права й закону;
ЗК 7	Здатність визначати, формулювати та розв'язувати проблеми, аналізувати соціально-значущі процеси та приймати обґрунтовані рішення;
ЗК 8	Здатність розуміти значення інформації в сучасному суспільстві, відповідально ставитися до питань інформаційної безпеки;
ЗК 9	Уміння знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різноманітних джерел; здатність використовувати інформаційно-комунікативні технології;
ЗК 10	Володіння необхідними навичками професійного спілкування другою (іноземною) мовою

фахових компетентностей:

ФК 1	Знати основи теорії історичного розвитку та методології історії;
ФК 2	Мати уявлення про етапи становлення та розвитку історії як науки, знати її основні напрямки та школи, зарубіжні та вітчизняні історіографічні концепції, її представників;
ФК 3	Знати закономірності розвитку історичних процесів та конкретний фактичний матеріал з історії країн світу;

ФК 4	Мати ґрунтовні знання з історії України, давати їй аналіз в загальноєвропейському контексті, розуміти суть європейського антропогенезу і процесу формування українського народу;
ФК 5	Знати основи археології, етнології, архівознавства, музеєзнавства та спеціальних історичних дисциплін;
ФК 6	Знати явища й процеси української та зарубіжної культури;
ФК 7	Знати основи методики викладання історії в загальноосвітніх навчальних закладах;
ФК 8	Знати методи наукових досліджень;
ФК 9	Знати сучасні засоби комунікацій та інформації;
ФК 10	Орієнтуватися в новітніх досягненнях з історії України та інших країн світу, світової історіографії та джерелознавства;
ФК 11	Знати методологію та методику досліджень історії різних цивілізацій, спільнот;
ФК 12	Володіти базовою іноземною мовою;
ФК 13	Володіти основами наукової комунікації іноземними мовами;
ФК 14	Орієнтуватися в основних закономірностях і тенденціях історичного процесу в просторі і часі;
ФК 15	Використовувати набуті знання для вирішення завдань своєї професійної діяльності;
ФК 16	Володіти в достатній мірі основами дидактики, педагогічною культурою, загальними принципами організації навчання та виховання;
ФК 17	Володіти навиками бібліографічного аналізу, способами і прийомами роботи з різними базами даних, бібліотечними та музейними фондами;
ФК 18	Комплектувати, обробляти та класифікувати архівні документи, археологічні та етнографічні матеріали;
ФК 19	Користуватися ЕОМ для виявлення й обробки джерельних даних;
ФК 20	Володіти необхідним лексичним мінімумом сучасних і давніх іноземних мов в межах потреби своєї професійної діяльності;
ФК 21	Вести краєзнавчу роботу, виявляти, пропонувати та сприяти збереженню історико-культурних пам'яток;
ФК 22	Використовувати набуті психолого-педагогічні і методичні прийоми для викладання історичних дисциплін в середніх навчальних закладах

Програмні результати:

ПРН 1	Знати основи філософії, педагогіки, економіки, права, політології, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації особистості;
ПРН 2	Знати основи фундаментальних природничих наук, в обсязі, необхідному для освоєння загальнопрофесійних історичних дисциплін;
ПРН 3	Знати основи теорії історичного розвитку та методології історії;
ПРН 4	Розуміти закономірності розвитку історичних процесів та конкретний фактичний матеріал з історії рідного краю, України, країн світу;
ПРН 5	Володіти основами археології, етнології, архівознавства, музеєзнавства та спеціальних історичних дисциплін;
ПРН 6	Знати явища й процеси української та зарубіжної культури;
ПРН 7	Знати основи методики викладання історії в загальноосвітніх навчальних закладах;

ПРН 9	Знати методи наукових історичних досліджень;
ПРН 10	Володіти сучасними засобами комунікацій та інформації
ПРН 14	Володіти навиками бібліографічного аналізу, способами і прийомами роботи з спеціалізованими базами даних, бібліотечними та музейними фондами;
ПРН 16	Використовувати ЕОМ для виявлення й обробки джерельних даних.
ПРН 17	Володіти необхідним лексичним мінімумом сучасних і давніх іноземних мов в межах потреби своєї професійної діяльності;
ПРН 18	Вести краєзнавчу роботу, виявляти, пропонувати та сприяти збереженню історико-культурних пам'яток;

3. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

3.1. Види робіт під час практики

Основні види робіт під час переддипломної практики:

1 тиждень	Ознайомлення з нормативною базою стосовно дотримання академічної доброчесності
	Консультації з науковими керівником з уточнення, подання на розгляд кафедри теми дослідження
	Коригування дослідницьких завдань, уточнення мети і завдання дослідження, плану роботи
	Продовження опрацювання наукової літератури та архівних джерел, відповідно до завдань кваліфікаційної роботи, складання списку джерел та літератури
	Подання першого тексту кваліфікаційної роботи науковому керівникові
2 тиждень	Продовження опрацювання наукової літератури та архівних джерел, відповідно до завдань кваліфікаційної роботи, складання остаточного списку джерел та літератури
	Подання остаточного тексту роботи науковому керівникові для отримання відгуку
	Підготовка наукової статті за темою роботи
	Проходження процедури перевірки кваліфікаційної роботи на дотримання академічної доброчесності
	Підготовка до проходження процедури передзахисту та отримання рекомендації роботи до захисту кафедрою
	Підготовка тексту виступу та презентації на захист кваліфікаційної роботи

БАЗА ПРАКТИКИ, ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ

Базою практики є кафедра історії, археології та методики викладання, загальноосвітні навчальні заклади, науково-дослідні лабораторії, Державний архів Херсонської області та інші установи, де проводиться дослідження з теми випускної роботи.

Керівниками практики призначаються наукові керівники кваліфікаційних робіт, які відповідають за організацію і проведення практики здобувачів.

Керівник практики здійснює контроль за дотриманням здобувачем трудового розпорядку, за своєчасним і якісним виконанням індивідуального завдання, надає методичну допомогу та консультації.

3.2. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. [Положення про кваліфікаційну роботу \(проект\) \(Наказ ХДУ від 09.10.2020 № 953-Д\)](#)

2. [Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності](#)
3. [ЗАГАЛЬНІ ПОЛІТИКИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В НАВЧАННІ, ВИКЛАДАННІ Й ДОСЛІДЖЕННЯХ У ХЕРСОНЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ](#). Івано-Франківськ, 2023.
4. Еко, У. Як написати дипломну роботу / перекл. О. Глотова. Тернопіль: «Мандрівець», 2007. 224 с.
5. Лях С. Р. [Методологія історії: класика і практика : навчальний посібник](#). Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 130 с.
6. Стефанюк Г. [Теорія і методика наукових досліджень : опорні конспекти лекцій, глосарій і самостійна робота. Навчально-методичний посібник для студентів денної і заочної форм навчання спеціальності 032 «Історія та археологія»](#). Івано-Франківськ, 2018. 132 с.
7. Сурмін Ю. П. Наукові тексти: специфіка, підготовка та презентація. Навч.-метод. посіб. Київ: НАДУ, 2008.
8. Стельмах С.П. МЕТОДОЛОГІЯ ІСТОРІЇ, методологія історичної науки [Електронний ресурс] // Енциклопедія історії України: Т. 6: Ла-Мі / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. Київ: В-во "Наукова думка", 2009. 790 с.: іл.. URL: http://www.history.org.ua/?termin=Metodologiya_istorii

Інтернет-джерела

9. Сайт Інститут історії України НАН України: <http://history.org.ua/uk>
10. Офіційний веб-портал Державної архівної служби України: <https://archives.gov.ua/ua/>
11. Сайт Національна бібліотека України ім. І.В. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua/>
12. Електронний репозитарій Херсонського державного університету. Режим доступу: https://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/Resource_2017/Digital_resources_2017/eKhSUIR_2017.aspx

3.3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Переддипломна практика є завершальним етапом засвоєння здобувачем теоретичних та практичних курсів із спеціальності. Під час підготовки кваліфікаційної роботи здобувач демонструє набуті ним професійні навички та вміння. Практика передбачає індивідуальні консультації з науковим керівником, використання методичних рекомендацій з написання кваліфікаційних робіт ХДУ, співпрацю зі спеціалізованими установами – архівами, бібліотеками, музеями тощо.

3.4. Питання до заліку:

1. Етика та академічна доброчесність в освіті та науці.
2. Методи історичного дослідження: класифікація та зміст.
3. Штучний інтелект в освітній та науковій діяльності.
4. Робота з науковим текстом.
5. Історіографія дослідження.
6. Джерельна база дослідження.
7. Методологія історичної науки.

4. ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Формою контролю переддипломної практики є перевірка наявності:

- звіту про виконання завдань практики;
- першого варіанту кваліфікаційної роботи, виконаної відповідно до вимог [Положення Херсонського державного університету «Про дипломні роботи \(дипломні проекти\)»](#);

- довідки про перевірку кваліфікаційної роботи на дотримання принципів академічної доброчесності.

ВИМОГИ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Структура та зміст роботи повинні відповідати діючим нормативним вимогам. Правильність оформлення кваліфікаційних робіт вважається важливим критерієм оцінки рівня професійних знань, вмінь і навичок. Інформація щодо вимог до кваліфікаційних робіт міститься у Положенні Херсонського державного університету «Про дипломні роботи (дипломні проекти)», а регламентація оформлення встановлюється державними стандартами.

5. ВИМОГИ ДО ЗВІТУ

Підсумковий контроль здійснюється в останні дні практики на кафедрі історії, археології та методики викладання. Здобувач надає звіт про проходження практики комісії під головуванням завідувача випускної кафедри.

Оцінювання практики проводиться за наступними модулями:

1 модуль – теоретичний. Оцінюється рівень знань, професійних навичок та вміння на етапі підготовки кваліфікаційної роботи

2 модуль – практичний. Оцінюється звіт з виконання практики.

Звітування відбувається у формі заліку та за наявності звіту про виконання завдань практики, котрі засвідчують виконання завдань переддипломної практики здобувачем.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

№ п/п	Види робіт	бали
1.	Усна відповідь на залікові питання	0-25
2.	Перший варіант кваліфікаційної роботи (оцінка виставляється науковим керівником)	0-50
3.	Підготовка статті	0-10
4.	Звіт з переддипломної практики	0-15
	Усього	100 б.

Шкала оцінювання практики:

Сума балів /Local grade	Оцінка ЄКТС		Оцінка за національною шкалою/National grade
90 – 100	A	Excellent	Відмінно
82-89	B	Good	Добре
74-81	C		
64-73	D	Satisfactory	Задовільно
60-63	E		
35-59	FX	Fail	Незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F		Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни